

Crítica de llibres

Els Estats Units, vistos i transformats per una cadena de televisió

HILMES, M. (ed.) *NBC: America's Network*. 1a ed. Berkeley: University of California Press, 2007, 364 p.

ISBN 978-0-520-25081-9

Per Concepción Cascajosa Virino, professora ajudant del Departament de Periodisme i Comunicació Audiovisual de la Universitat Carlos III de Madrid

Resulta molt significatiu que la primera lletra del nom de la cadena NBC (*National Broadcasting Company*) faci referència al concepte de nació. La idea d'agrupar emissores de ràdio de cap a cap dels Estats Units per emetre en cadena (cosa que constitueix una *network*) va suposar un dels mecanismes principals per articular un país encara jove, bolcat en l'àmbit local i, aleshores, amb una certa tendència a l'aïllacionisme. L'NBC, que quan es va fundar el 1919 era una cadena de ràdio i, a partir dels quaranta, una cadena de televisió, reflectiria les seves tribulacions durant les convulsos dècades següents. Si hi afegim el domini de la cadena en l'àmbit de la programació televisiva i el fet que, fins fa poc, sempre s'ha associat amb els productes de més prestigi, sembla plenament justificat que Michele Hilmes l'hagi escollit com la institució que permet examinar millor la història de la radiodifusió als Estats Units. Michele Hilmes és professora a la Universitat de Wisconsin-Madison i s'ha erigit en les dues darreres dècades com un dels noms imprescindibles en la historiografia de la comunicació de masses. D'entre les seves publicacions, en destaquen les monografies *Hollywood and Broadcasting: From Radio to Cable* (1990) i *Only Connect: A Cultural History of US Broadcasting* (2001), com també l'edició de *The Television History Book* (2003) per al British Film Institute.

L'*NBC: America's Network* es troba en la línia d'altres recerques que han adoptat un punt de vista institucional per tal de traçar el desenvolupament de la indústria televisiva, però la seva aportació més rellevant és que se centra en una única companyia. El principal risc d'aquesta opció —oferir una visió esbiaixada d'un entramat industrial complex—, se supera gràcies a dos elements. En primer lloc, per la representativitat de les aportacions de la cadena NBC en la història de la radiodifusió als Estats Units. D'aquesta manera, establir una identificació, encara que sigui parcial, entre totes dues és útil per comprovar que la clau de l'èxit de la televisió als Estats Units ha estat edificar estructures estables que per si mateixes han generat impulsos renovadors des de la creativitat. En segon lloc, els diferents assajos que conformen aquesta obra col·lectiva i multidisciplinària busquen l'aprofundiment en aspectes molt diversos dels àmbits industrial, tecnològic, sociocultural i de la programació, i en cap cas no es pretén establir una història tradicional. Les fites, les excepcions significatives i els processos de canvi que han caracteritzat la història de l'NBC en constitueixen l'interès central.

Aquesta anàlisi es realitza a partir de divuit assajos que es distribueixen en quatre etapes cronològiques: el naixement de la radiodifusió entre 1919 i 1938, les dècades de transició entre el model radiofònic i el televisiu entre 1938 i 1960, l'era de la consolidació del sistema de grans cadenes entre 1960 i 1985, i l'era digital, des de 1985 fins avui dia. De la primera secció, en destaca l'aportació de la mateixa Michele Hilmes, que tracta la fundació de la cadena des de la perspectiva de la concepció particular del servei públic del capitalisme nord-americà. En aquesta etapa, l'emissió de programes radiofònics comercials no es va considerar incompatible amb la producció de peces culturals i de caràcter cívic que donaven prestigi a la cadena i a les marques que s'hi anunciaven. Els assajos que completen la

primera secció analitzen les relacions de l’NBC amb els sindicats i les corporacions en el context de la Gran Depressió, la competència amb el seu rival CBS i la polèmica trajectòria del programa d’interès públic *America’s Town Meeting of the Air*. A la segona secció de l’obra, hi prevalen els acostaments de tall institucional, amb textos dedicats a les accions governamentals per tal de controlar les tendències monopolístiques de la cadena, les relacions amb les agències publicitàries, el desenvolupament de nous models de producció amb Hollywood i les polítiques per tal d’afavorir la integració de treballadors afroamericans. L’aportació més reveladora correspon a David Weinstein, que analitza la manera en què l’NBC va ignorar el genocidi jueu de l’Alemanya de Hitler amb l’aprovació del president de la cadena, David Sarnoff, un emigrant jueu. L’afany de protegir la cadena del debat polític va comportar que, fins i tot després que el país entrés a la Segona Guerra Mundial, els continguts que denunciaven l’antisemitisme fossin excepcionals.

La tercera secció d’*NBC: America’s Network* opta per acostar-se a gèneres televisius representatius, amb estudis de cas sobre el documental en el context de la Guerra Freda, la sàtira política i la programació infantil, a banda d’un acostament a la gestació de la significativa sèrie de ciència-ficció *Star Trek*. En el context de les noves tendències socials als anys setanta, Elana Levine descriu a la seva aportació el fracàs de l’NBC per tractar d’una manera adulta en els seus programes de ficció la incorporació de la dona al món laboral, l’homosexualitat i la sexualitat adolescent. La decadència de la cadena en aquest període esdevé un context perfecte per a l’assaig d’Amanda Lotz amb el qual s’enceta la secció final del llibre, que s’ocupa de la celebrada estratègia de programació de l’antic productor Grant Tinker amb qui l’NBC, gràcies a programes com *Hill Street Blues*, es va convertir en l’exponent principal de la televisió de qualitat en la dècada dels vuitanta. Després d’altres capítols sobre la posició de l’NBC com a conglomerat capdavanter en l’audiovisual nord-americà i les noves estratègies de programació davant dels reptes de les noves tecnologies, Michele Hilmes i Shawn VanCour conclouen destacant les dificultats de la historiografia dels mitjans de masses i les possibilitats que ofereixen per dibuixar la història cultural dels Estats Units. Sens dubte, aquest darrer aspecte serveix d’ideari al llibre mateix en el seu conjunt,

que analitza l’evolució d’un país des del punt de vista de dos mitjans com la ràdio i la televisió, que n’han de proporcionar el reflex.